

5.

1978, 10. května – Sdělení VONS č. 5 o připravovaném veřejném zasedání v odvolacím řízení u Krajského soudu v Ústí nad Labem v trestní věci Gustava Vlasatého odsouzeného Okresním soudem v Mostě pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

V pátek dne 12. května 1978 ve 13.00 hod. proběhne v budově Krajského soudu v Ústí nad Labem v 1. patře č. dveří 52 veřejné zasedání v odvolacím řízení trestní věci proti Gustavu Vlasatému. Gustav Vlasatý byl odsouzen 30. ledna t. r.¹ Okresním soudem v Mostě k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 20 měsíců za trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1a tr. zákona.²

Údajné pobuřování spočívalo v tom, že na nástěnce ve své kanceláři, vedle novinových výstřižků o snižování životní úrovně na Západě, vyvěsil dvě své výplatní pásky z různých období. Jeho spoluzaměstnanci se domnívají, že trestní postih Gustava Vlasatého je především prostředkem, jak se vypořádat s jeho kritikou poměrů v podniku Chemopetrol.³

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 6, s. 4.

POZNÁMKY

¹ Gustav Vlasatý nebyl odsouzen Okresním soudem v Mostě 30. 1. 1978, ale až 24. 3. 1978. Dne 30. 1. 1978 bylo zahájeno usnesením vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Most ppor. Emila Venclíčka trestní stíhání Vlasatého jako obviněného z trestného činu pobuřování. O den později nařídil ppor. Venclíček domovní prohlídku v bytě a na pracovišti G. Vlasatého. Usnesením okresního prokurátora v Mostě JUDr. Josefa Vondráčka z 1. 2. 1978 byl Vlasatý vzat do vazby se začátkem od 30. 1. 1978, kdy byl

^a Pod textem sdělení VONS č. 5 byla v Informacích o Chartě 77 připojena tato poznámka redakce: „Podle sdělení výboru č. 6, jehož text nemáme v tuto chvíli k dispozici, potvrdil Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudek Okresního soudu v Mostě.“

zadržzen. Okresní prokurátor své usnesení odůvodnil tím, že „v posledních dvou letech až do ledna 1978 v Litvínově-Záluží v Chemických závodech ČSSP [Československo-sovětského přátelství] na svém pracovišti vylepoval na plakát Zahrada Čech výstřižky z novin sestavené tak, aby v souvislosti s jeho výplatními páskami, které tam rovněž vylepil, snižoval socialistické společenské a státní zřízení republiky“. Soudce Okresního soudu v Mostě Rudolf Mrázek zamítl 3. 2. 1978 stížnost Gustava Vlasatého na uvalení vazby, neboť Vlasatý se podle něj „dopustil úmyslného a velice nebezpečného jednání proti republice, ač v rozporu se skutečnostmi, jen proto, že sám se cítí ukřivděn. Jen z těchto úzkých egoistických zájmů se snažil pobuřovat ostatní pracovníky proti socialistickému zřízení. Vlastního jednání se dopouštěl velice rafinovaně ve zjevném nepřátelství proti socialistické republice. Navíc obviněný se jednání dopouštěl po delší dobu a je nebezpečí, že bude v trestné činnosti pokračovat.“ Gustav Vlasatý byl v období od 30. 1. 1978 do 12. 5. 1978 umístěn ve vyšetřovací vazbě ve věznici v Litoměřicích. Výše citované dokumenty jsou uloženy in: OS v Mostě, soudní spis k případu Gustava Vlasatého (spis. zn. 1 T 132/78) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. 1 Rt 261/90.

- ² V rozsudku nad Vlasatým bylo uvedeno, že se dopustil trestného činu pobuřování proto, že „nejméně od ledna 1977 do 25. ledna 1978 v Záluží v kanceláři oddělení provozních předpisů Chemických závodů ČSSP vyvěsil na stěně plakát za svým pracovním stolem a na tento plakát vylepoval různá hesla vystřižená z novin a uspořádal je tak, že jejich uspořádáním byl zřejmý a vyložený protisocialistický obsah zaměřený proti našemu společenskému a státnímu zřízení“. V odůvodnění rozsudku se uvádělo: „Tuto svoji činnost neustále doplňoval a zpestřoval a uspořádal vylepení těchto hesel takovým způsobem, že to tvořilo protisocialistické a protistátní výroky. Tak např. vedle výplatních pásek nalepoval i různá hesla, např. ‚vše pro člověka a jeho blaho‘ nebo ‚porušování lidských práv v Chile pokračuje‘ a jiná hesla, přičemž tato hesla uspořádal tak, že byla zaměřena proti socialistickému státnímu zřízení v republice. Navíc pak u hesla ‚porušování lidských práv v Chile pokračuje‘ překryl dalším heslem název Chile, takže celý smysl tohoto vylepeného hesla pak byl jasně zaměřen proti republice.“ Rozsudek vynesený 24. 3. 1978 senátem Okresního soudu v Mostě složeným z předsedy Drahoslava Matěchy a soudců Oldřicha Váchy a Gustava Sládka je uložen in: tamtéž. K průběhu soudního jednání viz protokol o hlavním líčení uložený in: tamtéž; viz též zprávu o průběhu soudního jednání s G. Vlasatým u Okresního soudu v Mostě, LP, Sb. VONS, inv. č. 325, sign. IV/3, kart. 54. Rozsudek Okresního soudu v Mostě je uložen též in: tamtéž, sign. I/1, kart. 54.

Obsáhlé odvolání proti rozsudku Okresního soudu v Mostě podala 10. 4. 1978 manželka Gustava Vlasatého Věra Vlasatá. Mimo jiné v něm upozornila na nekorektní průběh hlavního líčení u Okresního soudu v Mostě, kdy kvůli úmyslně nesprávným informacím o době jeho konání se ho nemohli nejbližší příbuzní G. Vlasatého zúčastnit od počátku. Odvolání je

uloženo in: OS v Mostě, soudní spis k případu Gustava Vlasatého (spis. zn. 1 T 132/78) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. 1 Rt 261/90; též LP, Sb. VONS, inv. č. 325, sign. I/1, kart. 54.

Nekorektní průběh hlavního líčení popisuje i dokument „Soudní přelíčení proti Gustavu Vlasatému u Okresního soudu v Mostě“, v kterém je uvedeno: „*Počátek i průběh uvedeného soudního přelíčení byl charakteristický zcela záměrným jednáním, s cílem zamezit účast rodinných příslušníků a přátel obžalovaného [sic] na jednání. Na dveřích příslušné soudní síně byl proces s Gustavem Vlasatým uveden jako druhý, zatímco na prvním místě byl uveden fingovaný proces s jakýmsi obžalovaným Tichým, v trvání 7,45 – 8,00 hod., který se však v této době vůbec nekonal. Projednávání případu G. Vlasatého bylo ustanoveno v 8,00 až 10,00 hod. Pan předseda senátu zřejmě spoléhal na naši slušnost, která nám nedovolí rušit průběh prvního uvedeného přelíčení, otevíráním dveří a nakukováním do soudní síně, a tak zahájení líčení zůstalo „hluboce utajeno“. To, že líčení probíhá, jsme zjistili až předvoláním svědků. Manželka a dcera obžalovaného ihned zaujaly místo v soudní síni a přátelé byli za síně vykázáni s poznámkou, aby nerušili průběh líčení. Takže až po přestávce jsme se vnutili do soudní síně.“ Zpráva uložena v LP Sb. VONS, inv. č. 325, sign. IV/3, kart. 54. K tomuto bodu odvolání zaujal Krajský soud v Ústí nad Labem v usnesení ze dne 12. 05. 1978 následné stanovisko: „*Hlavního líčení se zúčastnil obhájce obžalovaného, tedy osoba práva znalá, která mohla příslušnou informaci o konání hlavního líčení odvolatelce dáti, takže k nějakému zkrácení práv rodinných příslušníků obžalovaného v naznačeném směru nedošlo a ani nemohlo dojít.*“ Usnesení je uloženo in: OS v Mostě, soudní spis k případu Gustava Vlasatého (spis. zn. 1 T 132/78) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. 1 Rt 261/90.*

Proti perzekuci G. Vlasatého protestovali mluvčí Charty 77 Ladislav Hejdánek, Marta Kubišová a Jaroslav Šabata v dopise adresovaném Federálnímu shromáždění ČSSR, generálnímu prokurátorovi ČSSR, České národní radě a ministru spravedlnosti ČSR. Dopis z 24. 4. 1978 obsahoval popis případu G. Vlasatého, žádost o jeho propuštění na svobodu, napravení osm let trvajících nezákonností vůči jeho osobě a potrestání jejich viníků. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 132–133.

- ³ Ve věci G. Vlasatého byli vyslechnuti jako svědci jeho kolegové Oldřich Břežanský, Uršula Carvanová, Josef Johannis, Vladivoj Liška, Petr Matějka, Marcela Paulovičová a Čestmír Rychtář. Svědkové Břežanský, Carvanová, Johannis a Matějka sdíleli s Vlasatým kancelář, v níž na zdi za židlí Vlasatého visel inkriminovaný plakát. Břežanský, Johannis a Matějka při výsleších uvedli, že plakátu nevěnovali pozornost, ale že ho nyní shledávají jako nevhodný a společensky negativně zaměřený. Dále byl vyslechnut jako svědek vedoucí oddělení Vít Poliščuk, který Vlasatému nařídil sundání plakátu a informoval o něm své nadřízené.

Jako další svědci byli vyslechnuti herec Divadla Pracujících Jaromír Šnajdr a strojní zámečník a amatérský filmař Čestmír Rychtář, kteří se zúčastnili v roce 1968 závodního zájezdu amatérského pantomimického a loutkářského sboru do Bielefeldu ve Spolkové republice Německo. Vedoucím zájezdu byl G. Vlasatý, vedoucím pantomimického sboru pak Vilém Havlíček, který při dalším zájezdu do SRN emigroval. V souvislosti se zájezdem do SRN byl vyslechnut i Vladivoj Liška, který byl v roce 1970 členem pohovorové komise k výměně členských legitimací Okresního výboru KSČ v Mostě a kontrolní a revizní komise KSČ v Chemických závodech Litvínov. V souvislosti s výkonem svých funkcí byl pověřen shromáždit materiály z tzv. krizového období, tedy i materiály k výše uváděnému zájezdu, ke kterému při výslechu uvedl: „[...] *pantomimická skupina OMEGA vystupovala v NSR s pořadem nazvaným ‚VĚZEŇSKÁ REVUE‘, jejímž obsahem byly protisocialistické a proti KSČ útoky [sic]. Obsahem mimo jiné je i to, že vymetají z ČSSR všechno to, co bylo do roku 1968 uskutečněno, konkrétně se jednalo o oblast politiky – totiž o to, že politika KSČ do roku 1968 byla, dle jejich mínění, nesprávná, tudíž je ‚vymetána‘.*“ Část programu byla podle Vladivoje Lišky vysílána západoněmeckou televizí.

Vlasatý se hájil tím, že chtěl pouze satirickým způsobem poukázat na své nedocenené pracovní hodnocení, kdy po 29 letech práce v závodě byl v roce 1970 přeřazen z vedoucí pozice a byl mu rovněž citelně snížen plat. S Vlasatým byl okamžitě po zatčení rozvázán pracovní poměr. Protokoly o výsleších obviněného a svědků jsou uloženy in: OS v Mostě, soudní spis k případu G. Vlasatého (spis. zn. 1 T 132/78) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. 1 Rt 261/90.

O celkové situaci v Chemických závodech v Litvínově informoval anonymní dopis místního pozorovatele, který považoval případ G. Vlasatého za uměle vykonstruovaný několika vedoucími pracovníky podniku s cílem ukázat svou nepostradatelnost. Případ G. Vlasatého měl zastrašit ty, kteří dále kritizovali chování vedoucích pracovníků. Dopis byl publikován pod názvem „Ještě k případu Gustava Vlasatého“ in: *Informace o Chartě 77* r. 1, 1978, č. 8, s. 24.

Podobně vyzněla i zpráva o případu Gustava Vlasatého, ve které je uvedeno: „*Podle názoru některých pracovníků Chemických závodů lze chápat opatření vůči G. Vlasatému (tj. rozvázání pracovního poměru, nařčení z pobuřování atd.) jako projev osobní msty vůči člověku, který se kriticky vyjadřoval k poměrům na pracovišti a v podniku a nebyl ochoten se k nadřazeným pracovníkům chovat servilně.*“ LP, Sb. VONS, inv. č. 325, sign. IV/2, kart. 54. Tento text byl otištěn pod názvem „Zatčen za nástěnku“ v exilovém časopisu *Listy 8*, 1978, č. 3–4 (červenec), s. 10.